

Az európai adatvédelmi biztos véleménye a tagállamok minimális kőolaj- és/vagy kőolajtermék-készletezési kötelezettségéről szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslatról

(2009/C 128/05)

AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 286. cikkére,

tekintettel az Európai Unió alapjogi chartájára, és különösen annak 8. cikkére,

tekintettel a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾,

tekintettel a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾, és különösen annak 41. cikkére,

tekintettel a 45/2001/EK rendelet 28. cikke (2) bekezdésének megfelelően az európai adatvédelmi biztoshoz 2008. november 14-én eljuttatott véleménykérelemre,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

I. BEVEZETÉS

1. A Bizottság 2008. november 13-án elfogadta a tagállamok minimális kőolaj- és/vagy kőolajtermék-készletezési kötelezettségéről szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslatot (a továbbiakban: a javaslat) ⁽³⁾.
2. Az irányelv célja a Közösségen belüli kőolajellátás-biztonság magas szintjének a tagállamok közötti szolidaritáson alapuló, megbízható és átlátható mechanizmusok révén történő biztosítása, a minimális kőolaj- és a kőolajtermék-készletek fenntartása, valamint a súlyos mértékű hiány kezeléséhez szükséges eljárási eszközök bevezetése.

⁽¹⁾ HL L 281., 1995.11.23., 31. o.

⁽²⁾ HL L 8., 2001.1.12., 1. o.

⁽³⁾ COM(2008) 775 végleges.

3. A Bizottság 2008. november 14-én a 45/2001/EK rendelet 28. cikke (2) bekezdésének megfelelően konzultáció céljából megküldte a javaslatot az európai adatvédelmi biztosnak. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy – a 45/2001/EK rendelet 28. cikkének megfelelően – e kérdéssel kapcsolatban egyeztetésre kérték fel és tudomásul veszi, hogy a konzultációra a javaslat preambulumban hivatkoztak.

4. A javaslat elfogadása előtt a Bizottság informális konzultációt folytatott az európai adatvédelmi biztossal a javaslat-tervezet egy meghatározott cikke kapcsán (a jelenlegi 19. cikk). Az európai adatvédelmi biztos üdvözölte az informális egyeztetést, mivel az lehetőséget kínált neki arra, hogy néhány ajánlással éljen még a javaslat Bizottság általi elfogadása előtt.

II. A JAVASLAT ELEMZÉSE

Általános elemzés

5. A jelen kérdés jó példája annak, hogy az adatvédelmi szabályokat folyamatosan szem előtt kell tartani. Egy olyan helyzetben, amely a tagállamokat és a biztonsági kőolajkészletek tartására irányuló tagállami kötelezettségét érinti – amely kőolajkészletek főként jogi entitások tulajdonában vannak – a személyes adatok feldolgozása bár nem nyilvánvaló, ettől függetlenül azonban – még ha azt előre nem is tervezték – sor kerülhet rá. Mindenképpen meg kell vizsgálni a személyes adatok feldolgozásának valószínűsíthetőségét és ennek megfelelően kell eljárni.

6. A jelen helyzetben az irányelv alapvetően két olyan tevékenységet irányoz elő, amelyek személyesadat-feldolgozással járhatnak. Az első a tagállamok általi, olajkészletekről való információgyűjtés, illetve ezt követően ezen információknak a Bizottság felé való továbbítása. A második tevékenység a Bizottság azon hatáskörével kapcsolatos, hogy a tagállamokban ellenőrzéseket végezzen. Az olajkészlet-tulajdonosokra vonatkozó információgyűjtés személyes adatokat is magában foglalhat, így vállalatigazgatók neveit és elérhetőségeit. Ez az információgyűjtés, valamint az információknak az azt követő, Bizottság számára történő továbbítása személyes adatok feldolgozását jelentené, és vagy a 95/46/EK irányelv rendelkezéseit végrehajtó nemzeti jogszabályok vagy a 45/2001/EK rendelet alkalmazását vonná maga után, attól függően, hogy ténylegesen ki dolgozza fel az adatokat. Személyes adatok gyűjtésével és ezáltal feldolgozásával járhatna a Bizottság azon hatáskörrel való felruházása is, hogy a tagállamokban ellenőrzéseket végezzen a biztonsági olajkészletek tekintetében, ez ugyanis az általános információgyűjtésre vonatkozó hatáskört is magában foglalja.

7. Az informális egyeztetés során, amely a Bizottság vizsgálati jogköréről szóló rendelkezésre korlátozódott, az európai adatvédelmi biztos annak meghatározását tanácsolta a Bizottságnak, hogy a bizottsági vizsgálat keretében végzett személyesadat-feldolgozás esetlegesen, vagy a vizsgálat céljait szolgáló módon, rendszeres alapon történik-e majd. Ezen értékelés eredménye nyomán két megközelítési javaslat fogalmazódott meg.
8. Arra az esetre, amennyiben a személyes adatok feldolgozása előre nem tervezett, tehát pusztán esetlegesen történik, az európai adatvédelmi biztos azt javasolta, hogy először is kifejezetten zárják ki a személyes adatoknak a bizottsági vizsgálat céljaira történő feldolgozását, másodsor pedig jelentsék ki, hogy a Bizottság a vizsgálat során felmerült semmilyen személyes adatot nem gyűjt össze, nem vesz figyelembe, véletlen adatgyűjtés esetén pedig az adatokat haladéktalanul megsemmisíti. Általános biztosítékként szolgáló záradékként az európai adatvédelmi biztos javasolta egy olyan rendelkezés beillesztését, amely kimondja, hogy az irányelv nem sérti a 95/46/EK irányelvben és a 45/2001/EK rendeletben megállapított adatvédelmi szabályokat.
9. Arra az esetre azonban, ha elő van irányozva, hogy a bizottsági vizsgálat keretében rendszeres alapon dolgoznak fel személyes adatokat, az európai adatvédelmi biztos azt ajánlotta, hogy a Bizottság megfelelő adatvédelmi értékelés eredményét tükröző szöveget illesszen be. Ennek a következő elemeket kellene magában foglalnia: i. az adatfeldolgozás tényleges célja, ii. az adatfeldolgozás szükségessége e cél elérése érdekében, iii. az adatfeldolgozás arányossága.
10. Bár az európai adatvédelmi biztos informális tanácsa a Bizottság vizsgálati jogkörére terjedt csak ki, észrevételei ugyanígy vonatkoztathatók az irányelvjavaslatban foglalt többi fő tevékenységre is, nevezetesen a tagállamok általi információgyűjtésre és ezen információ Bizottság számára való továbbítására.
11. A végleges irányelvjavaslat egyértelműen azt mutatja, hogy a Bizottság a mellett döntött, hogy az irányelv alkalmazásában a személyesadat-feldolgozás ne legyen előirányozva. Az európai adatvédelmi biztos üdvözlöi, hogy a javaslat teljes mértékben tükrözi az általa javasolt első megközelítést.
12. Az európai adatvédelmi biztos ezért támogatását fejezi ki azon mód iránt, ahogyan a Bizottság az irányelvjavaslatban az adatvédelmi szabályoknak való megfelelést biztosította. A vélemény hátralévő része csupán néhány részletes ajánlást tartalmaz.
- Észrevételek a részletekre vonatkozóan*
13. A javasolt irányelv 15. cikke a tagállamok azon kötelezettségével foglalkozik, melynek értelmében a Bizottságnak a területükön tárolt kereskedelmi készletek mennyiségéről hetente készített statisztikai kimutatásokat kell küldeniük. Az ilyen információ általában igen kevés személyes adatot tartalmaz. Ugyanakkor tartalmazhat információt az olajkészleteket birtokló vagy a készleteket birtokló jogi entitás alkalmazásában álló természetes személyekről. Annak megakadályozása érdekében, hogy a tagállamok ezt az információt a Bizottság rendelkezésére bocsássák, a 15. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a tagállamok így tesznek, „tartózkodnak a szóban forgó készletek tulajdonosai nevének említésétől”. Bár tisztában kell lenni azzal, hogy egy név eltávolítása nem feltétlenül eredményez olyan adatot, amely alapján nem kereshető vissza egy adott természetes személy, mégis úgy tűnik, hogy a jelenlegi helyzetben (olajkészlet-mennyiségek statisztikai kimutatásai) ez a kiegészítő mondat elegendő lesz annak biztosítására, hogy a Bizottság felé ne történjen személyesadat-továbbítás.
14. A Bizottság ellenőrzési jogkörét a javasolt irányelv 19. cikke állapítja meg. A cikk világosan rámutat, hogy a Bizottság a fenti 8. pontban elmagyarázott első megközelítést követte. A cikk kimondja, hogy a Bizottság által végzett ellenőrzéseknek a személyes adatok feldolgozása nem képezheti a részét. Még ha a Bizottság ilyen adatokkal kapcsolatba is kerül, azokat nem veheti figyelembe, véletlen adatgyűjtés esetén pedig az adatokat haladéktalanul meg kell semmisítenie. A szövegnek az adatvédelmi jogszabályok szövegével való összehangolása, valamint a félreértések elkerülése végett az európai adatvédelmi biztos a „gyűjtésére” szónak a „feldolgozására” szóval való helyettesítést javasolja a (2) bekezdés első mondatában.
15. Az európai adatvédelmi biztos meglegedését fejezi ki amiatt, hogy a javaslat egy a vonatkozó adatvédelmi jogszabályokról szóló általános biztosítékként szolgáló záradékkal egészült ki. A 20. cikk egyértelműen emlékezteti a tagállamokat, a Bizottságot és az egyéb közösségi szerveket a 95/46/EK irányelv és a 45/2001/EK rendelet szerinti kötelezettségeikre. A záradék ezenfelül hangsúlyozza az érintettek e szabályok szerinti jogait, így például a személyes adataik feldolgozásának kifogásolására vonatkozó jogot, az adataikkal kapcsolatos tájékoztatáshoz való jogot, valamint adataik pontatlanság esetén való helyesbítésének jogát. Érdemes lehet kitérni e rendelkezés javaslatbeli helyére. A rendelkezés – általános természete miatt – nem korlátozódik a Bizottság vizsgálati jogkörére. Az európai adatvédelmi biztos ezért e cikknek az irányelv első felébe való áthelyezését javasolja, következhetne például a 2. cikk után.
16. A (25) preambulumbekkezdés szintén említi a 95/46/EK irányelvet és a 45/2001/EK rendeletet. A preambulumbekkezdés célja ugyanakkor nem egészen egyértelmű, mivel csupán az adatvédelmi jogszabályok említéséig megy el, ezen túlmenően semmi egyebet nem mond ki. A preambulumbekkezdésben egyértelműen ki kellene jelenteni, hogy az irányelv rendelkezései nem sértik az említett jogszabályokat. Ezenfelül a preambulumbekkezdés utolsó mondata azt sugallja, hogy az adatvédelmi jogszabályok kifejezetten megkövetelik az adatkezelőktől, hogy a véletlenül gyűjtött személyes adatokat haladéktalanul semmisítsék meg. Bár ez következhet a megállapított szabályokból, az említett jogszabályok ilyen kötelezettséget nem írnak elő. Az adatvédelem egyik általános elve az, hogy személyes adatok

csak a gyűjtésük vagy további feldolgozásuk céljainak eléréséhez szükséges ideig tárolhatók. Amennyiben a preambulumbekkezdés első része az imént javasolt módon kiigazításra kerül, az utolsó mondat feleslegessé válik. Az európai adatvédelmi biztos ezért a (25) preambulumbekkezdés utolsó mondatának elhagyását javasolja.

III. ÖSSZEGZÉS

17. Az európai adatvédelmi biztos támogatását kívánja kifejezni az iránt, ahogyan a Bizottság az irányelvjavaslatban az adatvédelmi szabályoknak való megfelelést biztosította.

18. A részleteket illetően az európai adatvédelmi biztos az alábbiakat javasolja:

— a 19. cikk (2) bekezdésében a „gyűjtésére” szó helyébe a „feldolgozására” szó illesztése;

— az adatvédelemről szóló általános rendelkezést tartalmazó 20. cikk átvitele az irányelv első részébe, nevezetesen közvetlenül a 2. cikket követő helyre.

— a (25) preambulumbekkezdés kiegészítése azzal, hogy az irányelv rendelkezései nem sértik a 95/46/EK irányelv és a 45/2001/EK rendelet rendelkezéseit;

— a (25) preambulumbekkezdés utolsó mondatának elhagyása.

Kelt Brüsszelben, 2009. február 3-án.

Peter HUSTINX
európai adatvédelmi biztos